

6 СЕКЦІЯ: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АУДИТ***Безверхня Ю.В.****к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Україна***АНАЛІТИКА, ЯК ЧАСТКА УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ**

Сучасний управлінський облік – є системою обліку, планування, контролю й аналізу інформації про витрати та результати господарської діяльності, необхідної управлінському персоналу для керування діяльністю підприємства. У свою чергу, управлінський аналіз – це комплексний аналіз внутрішніх ресурсів і зовнішніх можливостей підприємства, що спрямований на оцінку поточного стану бізнесу, його сильних і слабких сторін, виявлення стратегічних проблем тощо.

Так, методи управлінського аналізу підрозділяються на соціологічні й аналітичні [1, с. 41].

Отже, до соціологічних методів відносяться:

- метод опитування – орієнтований на одержання інформації від безпосередніх учасників дослідження. Він має кілька видів: анкетування; опитування; інтерв'ювання.

- метод спостереження – орієнтований на досить тривалий збір інформації, здійснюваний одночасно з розвитком досліджуваних проблем. Види спостереження: польове та лабораторне, систематичне та несистематичне, включене та не включене, структуроване та неструктуроване.

- метод експерименту – орієнтований на перевірку життєздатності досліджуваної проблеми. Види експериментів: польові, лабораторні, лінійні, паралельні тощо.

- метод аналізу документів – орієнтований на використання всієї повноти інформації, що може утримуватися у документі. Види: якісний (традиційний) і формалізований (контентний) аналіз.

Аналітичні методи містять у собі [1, с. 49]:

- метод порівняння – порівняння порівнянних показників для визначення відхилень від планових показників, установлення їхньої причини та виявлення резервів.

- балансовий метод – зіставлення взаємозалежних показників з метою з'ясування та виміру їхнього взаємного впливу, а також підрахунку резервів підвищення ефективності виробництва. При застосуванні балансового методу аналізу зв'язок між окремими показниками виражається у формі рівності підсумків, отриманих у результаті різних зіставлень.

- індексний метод – розкладання абсолютних і відносних відхилень узагальнюючого показника, застосовується при вивченні складних явищ, окремі елементи яких невимірні. Як відносні показники індекси необхідні для оцінки виконання планових завдань, для визначення динаміки явищ і процесів.

- статистичний метод – відбиття цифрових показників, що характеризують протікання різних процесів, станів об'єктів із установленної для цілей дослідження періодичністю.

- метод елімінування – виділення дії одного фактора на узагальнюючі показники організаційної діяльності.

- метод ланцюгових підстановок – одержання корегованих значень узагальнюючого показника шляхом порівняння значень двох вартим рядом показників у ланцюзі підстановок.

- графічний метод – засіб ілюстрації процесів, вирахування ряду показників, оформлення результатів аналізу. При правильній побудові графічні засоби мають наочність, виразність, доступність, сприяють аналізу явищ, їхньому узагальненню та вивченню.

- функціонально-вартісний аналіз – вибір найбільш оптимальних варіантів, що визначають рішення у сформованих або планованих умовах.

Дані управлінського аналізу відіграють вирішальну роль у розробці найважливіших питань конкурентної політики організації: удосконалювання технології й організації виробництва, створення механізму досягнення

максимального прибутку. Тому результати управлінського аналізу розголосу не підлягають, вони використовуються керівництвом організації для прийняття управлінських рішень як оперативного, так і перспективного характеру.

Управлінський аналіз використовує весь комплекс економічної інформації, носить оперативний характер і повністю підлеглий волі керівництва організації. Тільки такий аналіз дозволяє реально оцінити стан справ в організації, досліджувати структуру собівартості не тільки всієї випущеної й реалізованої продукції, але й окремих її видів, склад комерційних й управлінських витрат, особливо ретельно вивчити характер відповідальності посадових осіб за виконання бізнес-плану [2, с. 22].

Як бачимо, усі вище наведені методи застосовуються при проведенні економічного аналізу. І більшість вчених сходиться на тому, що управлінський аналіз є складовою економічного аналізу на ряду з фінансовим.

Основна мета фінансового аналізу – оцінка фінансового стану та виявлення можливості підвищення ефективності функціонування господарюючого суб'єкта за допомогою раціональної фінансової політики, визначення його фінансової конкурентоздатності, використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань тощо.

У традиційному розумінні фінансовий аналіз являє собою метод оцінки та прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської звітності [3, с. 168].

Тож, при детальному розгляді можна відмітити, що у управлінського та фінансового аналізу дуже багато відмінностей. Отже, не зважаючи на те, що в управлінському аналізі використовуються методи економічного аналізу (властиві також статистиці, як науці), вважаємо його за більшістю показників все ж ближчим до управлінського обліку.

Управлінський аналіз також можна розглядати як проміжний етап управління підприємством, тому що об'єктом аналізу є його минула та майбутня діяльність, а інформаційною базою – дані, зібрані у системі управлінського обліку. Маючи цю інформацію, можна оцінювати міру

використання ресурсів, прогнозувати поведінку витрат за різних обсягах виробництва.

За підсумками розглянутого раніше, можемо зробити висновок, що управлінський аналіз – це аналіз діяльності підприємства, який здійснюється з метою прийняття оптимальних управлінських рішень. Він будується на методології економічного аналізу, але, на нашу думку, за багатьма дослідженими показниками є ближчим до управлінського обліку та є однією з його найважливіших складових.

Список літератури:

1. Шадріна Г.В. Управленческий анализ / Г.В. Шадріна. – М.: Издательство «Альфа-Пресс», 2008. – 320 с.
2. Мала Н.Т. Управлінські рішення: класифікація та процес прийняття / Н.Т. Мала // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Л. : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка". – 2007. - № 605. – С. 20-24.
3. Чая В. Т. Управленческий анализ / В. Т. Чая, Н. И. Чупахина. – М.: Издательство «Рид Групп», 2011. – 448 с.